

Wa no seishin in het aikibudo

door Dave Daalmans

Inleiding

In het kader van mijn opleiding tot aikibudoleraar B werd mij gevraagd een artikel te schrijven over een aspect van de historische, culturele of filosofische achtergrond van het aikibudo. Er zijn twee redenen waarom ik ervoor gekozen heb om het *wa no seishin* te onderzoeken. Ten eerste is het mij opgevallen dat er weinig informatie voorhanden is over het *wa no seishin*. Het leek me leuk om er wat meer over te weten te komen door middel van dit onderzoek. De tweede reden is dat *wa no seishin* een principe is en ik wil graag het verband leren begrijpen tussen het principe *wa no seishin* en de bewegingen waarmee je dit principe fysiek demonstreert. Ik heb er daarom voor gekozen om de volgende probleemstelling te onderzoeken: Welke plaats neemt het *wa no seishin* in in het huidige aikibudo? Ik hoop in dit artikel een antwoord te vinden op deze vraag. Daarnaast was ik benieuwd of er in andere budodisciplines een vergelijkbaar filosofisch principe bestaat. Hier zal ik dus ook wat aandacht aan besteden.

Ik heb ook, door middel van een enquête, een onderzoekje gedaan naar hoe aikibudoleraren en hoger gegradueerden tegen *wa no seishin* aankijken. Ik was van plan om de resultaten van dit onderzoek in dit artikel op te nemen, maar de ingevulde enquêtes hebben zoveel informatie opgeleverd, dat ik heb besloten om een apart artikel te schrijven over *wa no seishin* in de lesgeef- en examenpraktijk. Dit artikel zal naar verwachting in de zomer van 2011 verschijnen.

Wat is wa no seishin?

Wa betekent harmonie. *Seishin* betekent geest. De letterlijke vertaling van *wa no seishin* is 'de geest van harmonie'. *Wa no seishin* is een filosofisch principe. Minoru Mochizuki heeft er in een interview het volgende over gezegd:

"The point which Ueshiba Sensei and Kano Sensei had in common was their "Wa no Seishin" or Spirit of Harmony. It meant a mutual development of the self and the other, you and your partner going forward together".

(Pranin, 1983).

Om meer te weten te komen over de plaats die het *wa no seishin* in het huidige aikibudo inneemt, is het belangrijk om te kijken naar wat Alain Floquet, de grondlegger van de stijl aikibudo, erover zegt: "*Wa*, harmonie, is één van de meest essentiële elementen van de praktijk en de geest van aikibudo. Harmonie leidt tot de geestelijke ruimte voor de kunst: het verleent aan het goddelijke. Harmonie is perfectie, volheid, soepelheid. Het is de vervolmaking van beweging, vrij van alle dwang. *Sei* is geest, energie, vitaliteit. *Shin* is het goddelijke. Dus *wa no seishin* bestaat, in de martiale praktijk, uit de uitdrukking van de geest van harmonie die de beweging zijn goddelijke dimensie geeft" (Floquet, 2006, p. 92; de hier gebruikte vertaling is van mijn hand).

Volgens Floquet is *wa no seishin* het ideaal waar je in de budopraktijk naar streeft, het hoogtepunt van meesterschap. Het is de perfecte uitvoering van pure beweging, vrij van dwang. Floquet spreekt

niet alleen van het filosofische principe *wa no seishin*, maar duidt ook een groep bewegingsvormen aan met deze benaming. Bij deze vormen gaat het erom de aanvalsenergie van de partner, die op verschillende manieren kan pakken/aangrijpen, zonder de partner zelf vast te pakken, te leiden zodat hij/zij ten val komt. Het werpen van de partner gebeurt dan door het leiden van diens mentale en fysieke energie. Hierbij is de rol van de ademhaling (*kokyu*) van groot belang. De aanvaller wordt dus geworpen door zijn initiële actie zonder vastgepakt te worden en zonder dwingende of pijnlijke actie van degene die hij vastgepakt heeft. *Wa no seishin* is de dynamische toepassing van de ervaring die is opgedaan bij het leren van de *te hodoki*. *Wa no seishin* vult de *te hodoki* dan ook aan. De afstand is *ma*, waarbij het principe van *tai-no-sen* geldt. *Wa no seishin* wordt gebruikt om jezelf én je partner verder te ontwikkelen, en in de uitvoering van *wa no seishin* gebeurt dit op hetzelfde moment. Het leren van *wa no seishin* vereist totale en oprechte toewijding van beide partners in een perfecte geest van harmonie en wederzijdse ondersteuning (vertrouwen). Belangrijk bij de uitvoering van *wa no seishin* is volgens Floquet dat het gebeurt zonder zelfgenoegzaamheid of verzet (Floquet, 1986, p. 56).

Afgaande op wat Mochizuki zegt is het duidelijk dat zowel Ueshiba als Kano het filosofische principe *wa no seishin* kenden. Ik heb helaas geen bronnen gevonden waaruit de vraag beantwoord zou kunnen worden of zij dit principe hebben toegepast in een groep specifieke bewegingsvormen, zoals Floquet dit gedaan heeft.

Hoe verhoudt *wa no seishin* zich tot de hoofdprincipes van het werpen in het aikibudo?

In het aikibudo zijn er drie principes om iemand ten val te brengen. De eerste is het toepassen van een gewrichtsklem, waardoor de enige optie die iemand heeft om aan de pijn te ontsnappen, is om te vallen. Het tweede principe bestaat uit het veroorzaken van een balansverstoring bij de partner, tot de val volgt. Deze balansverstoring kan bereikt worden door je eigen lichaam te gebruiken of door een duwende of trekkende beweging met een arm, schouder of ander lichaamsdeel te maken. Het derde principe is het veroorzaken een balansverstoring door het laten vallen van het eigen lichaam waardoor de partner ten val komt (*sutemi*) (www.aikibudo.com). Bij *wa no seishin*-vormen is er sprake van een balansverstoring, dus in dat opzicht zouden deze vormen binnen het tweede en derde principe vallen, maar de essentie van *wa no seishin* is dat de aanvaller geworpen wordt door zijn initiële actie, zonder vastgepakt te worden, en zonder dwingende of pijnlijke actie van degene die hij vastgepakt heeft. De drie principes van het werpen vereisen allemaal een actie van degene die werpt, waardoor de principes van het werpen niet passen binnen het principe van *wa no seishin*. Hoewel het gevolg van *wa no seishin*-vormen is dat iemand ten val komt, gebeurt dit dus niet door het toepassen van één van de drie principes van het werpen.

Speelt *wa no seishin* of een vergelijkbaar principe een rol in andere budodisciplines ?

Het principe *ju* in het judo komt van de uitdrukking *ju yoku go o sei suru* wat betekent: 'zwakheid overwint kracht'. Het impliceert een natuurlijke wijze van handelen bij de uitvoering van alle technieken (Draeger, 1996). De betekenis van *ju* zoals Kano die gebruikte komt uit de Tao Te Ching en wordt daar verklaard als een natuurwet die inhoudt dat de meest meegeevende zaken in de wereld de meest niet meegeevende zaken de baas zijn. Er zijn hierbij geen precieze begrenzingsen voor wat meegeven of niet meegeven (weerstand bieden) is. Dus in vele verschillende situaties waarin er sprake is van meegeven of weerstand bieden kan dat met een zekere mate van kracht worden

gedaan, een flexibele kracht. Dat wat meegeeft is niet noodzakelijk zachter of zwakker in absolute zin, maar wel in relatieve zin, dat wil zeggen op het moment dat het meegeven gebeurt. Dit principe van flexibiliteit, toegepast op de judotechnieken, was in de ontwikkeling van het judo de basis voor het idee van het combineren van je eigen kracht met die van de tegenstander om deze te verslaan (Draeger, 1996). Als tori probeer je dus wel de aanvalskracht van de partner te leiden, maar er volgt altijd een techniek (met een pakking en een dwangmatig veroorzaakte balansverstoring). Hierin verschilt de toepassing van het *ju* in het judo van de toepassing van het *wa no seishin* in het aikibudo.

In het aikido is er een praktische vorm die sterk overeenkomt met de *wa no seishin*-vormen uit het aikibudo: *kokyū nage*. Dit is een groep worpen waarbij de volgende kenmerken terug kunnen komen:

- De technieken worden gedaan in een vloeiende beweging, in één ademhaling.
- Het gaat om technieken waarbij uke's energie ononderbroken doorgaat.
- Bij het maken van de techniek wordt de ademhaling gebruikt als timing of als golf van energie.

(www.aikiweb.com)

Wanneer ik kijk naar deze kenmerken, dan zie ik in grote lijnen overeenkomsten met de kenmerken van *wa no seishin*. Kijkend naar de uitvoering van *kokyū nage*-technieken, kan ik concluderen dat sommige *kokyū nage* overeenkomen met *wa no seishin*-vormen (pakkingen met afstand *ma*) en andere niet (stilstaande situatiepakkingen, *kokyū nage* in reactie op stoten en slagen¹ en vormen waarbij tori uke vastpakt/duwt).

Conclusie

Voor Ueshiba, Kano en Mochizuki was *wa no seishin*, dat 'de geest van harmonie' betekent, een filosofisch principe, dat inhoudt dat je jezelf en je partner gelijktijdig ontwikkelt in een perfecte geest van harmonie en wederzijdse ondersteuning. Ook Floquet legt dit principe zo uit en hij ziet het zelfs als het ideaal waar je in de budopraktijk naar streeft. Maar daarnaast heeft hij ook een groep bewegingsvormen aangeduid met de naam *wa no seishin*. Het gaat hier om vormen waarbij de aanvaller wordt geworpen door zijn initiële actie, zonder vastgepakt te worden en zonder dwingende of pijnlijke actie van degene die hij vastgepakt heeft. Deze vormen hebben tot gevolg dat iemand ten val komt, maar gelden toch niet als werptechnieken, omdat de drie principes van het werpen allemaal een actie vereisen van degene die werpt. Het antwoord op de vraag die ik in de inleiding heb geformuleerd (welke plaats neemt het *wa no seishin* in in het huidige aikibudo?) kan als volgt worden samengevat: *wa no seishin* is een belangrijk filosofisch principe in het aikibudo, en daarnaast wordt er ook een groep bewegingsvormen met deze term aangeduid. Het unieke aan deze situatie is dat in de uitvoering van deze bewegingsvormen op perfecte wijze het filosofische principe *wa no seishin* ten uitvoer wordt gebracht.

In het judo is er een vergelijkbaar filosofisch principe te onderscheiden: het *ju*. In het judo wordt dit principe echter altijd gecombineerd met een techniek, anders dan bij het *wa no seishin*. In het aikido kent men het *kokyū nage*. Sommige *kokyū nage*-worpen vertonen overeenkomsten met de *wa no seishin*-vormen uit het huidige aikibudo zoals onderwezen door Alain Floquet.

¹ In het *wa no seishin* eerder uitzondering dan regel.

Bronnen

- Draeger, D., *Modern Bujutsu and Budo*, 1996, Weatherhill.
- Floquet, A., *Pensées en mouvement*. 2006, Éditions de l'Éveil.
- Floquet, A., *de l'Aikido Moderne à l'Aikibudo du débutant au Yudansha 1e dan*. 1986, Judogi.
- Pranin, S., interview met Minoru Mochizuki. Aiki News # 54, april 1983.
- www.aikibudo.com
- www.aikiweb.com